

Nr 14

Socialutskottets betänkande i anledning av motion om ekonomisk gottgörelse till fru Elin Johansson:

I motionen 1971: 480 av herr Gustavsson i Alvesta m. fl. (c) hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslår att fru Elin Johansson i Växjö erhåller ekonomisk gottgörelse enligt vid motionen fogad specifikation, nämligen a) ersättning för förlorad arbetsförtjänst, hemhjälpkostnader, sjukvårdskostnader m. m. 20 579 kr., b) livränta för den gångna tiden, med avdrag för uppburen förtidspension, 57 988 kr., c) livränta fr. o. m. 1/1 1970 t. o. m. 21/9 1993 med 15 000 kr. per år samt med 7 500 kr. per år för tiden därefter, med avdrag för vad hon kan komma att uppbära i förtidspension, d) 5 procents årlig ränta på livräntebeloppen från de särskilda förfallodagarna till dess betalning sker, allt räknat i 1971 års penningvärde.

Bakgrund

Beträffande den skada m. m. som tillfogats Elin Johansson lämnas i motionen i huvudsak följande uppgifter.

Den 19 februari 1959 arbetade ett lag patienter vid S:t Sigfrids sjukhus med skogsgallring ett stycke från sjukhusets inhägnade område. Härunder avvek en av patienterna, en sedan 1951 intagen psykopat och sexualmördare, från arbetsplatsen — vilken var svår att överblicka för vaktpersonalen — och överföll på en plats ungefär 800 meter därifrån fru Elin Johansson, som han misshandlade svårt med en sopborste.

Efter denna misshandel för tolv år sedan har Elin Johansson varit praktiskt taget helt arbetsoförmögen, under det första halvåret mestadels sängliggande. Fyra läkare har vid olika tillfällen, 1959, 1961, 1962 och 1964, undersökt Elin Johansson, som i flera perioder också har vårdats på sjukhus, konvalescenthem och psykiatrisk klinik. Någon märkbar förbättring i hennes hälsotillstånd har dock inte inträtt. Samtliga läkare har intygat att Elin Johansson alltsedan misshandeln har lidit av huvudvärk, yrsel, illamående, matthetskänsla, oro, koncentrationsstörningar, irritabilitet, minnesstörningar, ljuskänslighet samt rädsla och plågsamma minnen av misshandeln. Professor B. Jacobowsky har i yttrande till dåvarande medicinalstyrelsen uttalat, sedan han studerat Elin Johanssons sjukdomshistoria men inte själv undersökt henne, att kausalsammanhanget mellan misshandeln och Elin Johanssons sjukdomstillstånd och arbetsoförmåga är uppenbart samt att invaliditeten torde kunna uppskattas till 60 procent. Han förklarade också att Elin Johanssons sjukdomstillstånd med övervägande sannolikhet kan anses varaktigt.

Med anledning av framställningar av Elin Johansson har Kungl. Maj:t

genom fem skilda beslut under åren 1960—1965 tillerkänt Elin Johansson ersättning för skada som vållats henne genom misshandeln med sammanlagt 32 500 kr. att utgå från femte huvudtitelns förslagsanslag Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl. Elin Johanssons ersättningsanspråk enligt framställningarna avsåg ersättningar för mistad arbetsförtjänst för tiden 19/2 1959—13/7 1962 med 10 790 kr., för hemhjälpkostnader med 16 320 kr., för läkar- och sjukvårdskostnader med 1 392 kr., för sveda och värk med 10 000 kr., för lyte och men med 20 000 kr. samt för ombudskostnader med 3 250 kr., tillhoppa 61 752 kr. Härjämte yrkades livränta att utgå fr. o. m. den 14/7 1962.

Anslag till ersättningar för skador vållade av personer intagna på statliga vårdanstalter uppfördes första gången på riksstaten för budgetåret 1948/49 (prop. 1948: 87, SU 93). Föredragande departementschefen anförde i propositionen att statsmakterna torde böra godkänna principen att staten lämnade ersättning för skador som vållats av å vissa anstalter intagna personer. Härvid borde någon rätt till ersättning inte fastslås i författning utan en prövning inom relativt vida gränser skulle äga rum av omständigheterna i varje särskilt fall.

Elin Johansson har genom en skadeståndsprocess mot Kungl. Maj:t och Kronan försökt få sina anspråk på ersättning tillgodosedda. Hennes slutliga yrkande under processen om ersättningar och livränta överensstämmer med den gottgörelse motionärerna föreslår skola utgå såsom den specificeras i bilaga 2 till motionen. Processen slutade med att högsta domstolen i beslut den 7 maj 1969 ej meddelade prövningstillstånd i fråga om en hovrättsdom, varigenom förd skadeståndstalan ogillats.

Räknat fr. o. m. augusti månad 1963 har Elin Johansson erhållit folkpension i form av förtidspension. Denna har fram till april månad 1970 uppgått till två tredjedelar av hel förtidspension. För tid därefter har Elin Johansson beviljats hel förtidspension, som för närvarande uppgår till 6 624 kr. per år inklusive pensionstillskott.

Även vid 1970 års riksdag framställdes i en motion yrkande om ekonomisk gottgörelse åt Elin Johansson. Statsutskottet avstyrkte i sitt av riksdagen godkända utlåtande (SU 1970: 127) motionen. Utskottet anförde att det för sin del inte var berett att på grundval av vad i motionen anförts förorda att riksdagen fattade beslut av innebörd att Elin Johansson skulle komma i åtnjutande av i motionen yrkade ytterligare ersättningar av statsmedel.

Utskottet

År 1959 misshandlades fru Elin Johansson, Växjö, av en patient som avvikit från S:t Sigfrids sjukhus i samband med skogsgallring utanför sjukhusets område. Elin Johansson fick svåra skador av misshandeln. I en process om skadestånd som hon fört mot Kungl. Maj:t och Kro-

nan har Elin Johanssons talan ogillats. Från det anslag som finns under femte huvudtiteln för skador som vållats av å vissa anstalter intagna personer har utgått bidrag till henne med sammanlagt 32 500 kr.

I motionen 1971: 480 yrkas att Elin Johansson utöver den ersättning som redan utgått skall erhålla livränta och viss annan ekonomisk gottgörelse i anledning av skadan.

Utskottet, som inhämtat att Elin Johansson uppbär hel förtidspension jämte pensionstillskott med f. n. 6 624 kr. per år, är inte berett tillstyrka motionsyrkandet om ytterligare ersättning av statsmedel till Elin Johansson.

Utskottet hemställer

att motionen 1971: 480 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 27 april 1971

På socialutskottets vägnar

GÖRAN KARLSSON

Närvarande: herrar Karlsson i Huskvarna (s)*, Gustavsson i Alvesta (c), Dahlberg (s), fru Skantz (s), herr Larsson i Öskevik (c)*, fru Sigurdson (s), herrar Åkerlind (m), Johnsson i Blentarp (s), Andreasson (c)*, fru Marklund (vpk), herr Larsson i Karlskoga (s)*, fru Fränkel (fp), herrar Nisser (m)*, Romanus (fp) och Nilsson i Växjö (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av herrar Gustavsson i Alvesta (c), Larsson i Öskevik (c), Åkerlind (m), Andreasson (c), fru Fränkel (fp), herrar Nisser (m) och Romanus (fp), som anser att

dels i det avsnitt av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med orden »Utskottet, som» och slutar med orden »Elin Johansson» bort ersättas med text av följande lydelse:

Den misshandel som Elin Johansson utsatts för har utöver det personliga lidandet medfört mycket allvarliga konsekvenser i ekonomiskt avseende för henne. Då misshandeln förövades var staten huvudman för sjukhuset. Med hänsyn härtill och till omständigheterna vid skadans uppkomst framstår det som skäligt att Elin Johansson erhåller den ersättning som föreslås i motionen. Utskottet tillstyrker därför bifall till densamma.

dels att utskottet bort hemställa

»att riksdagen med bifall till motionen 1971: 480 i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslår att fru Elin Johansson erhåller ekonomisk gottgörelse i enlighet med vad utskottet förordat.»

The Board of Directors of the American Telephone and Telegraph Company has pleasure in presenting to you the following report on the operations of the Company during the year ended December 31, 1948.

The year 1948 was a year of continued growth and progress for the Company. Our operating revenues increased by 10.5% over 1947, and our operating expenses increased by 11.5%. The result was a net income of \$1,000,000,000, an increase of 15% over 1947.

The increase in net income was due to a number of factors, including the following: (1) an increase in operating revenues of 10.5%; (2) a decrease in operating expenses of 1.5%; and (3) a decrease in income taxes of 15%.

The increase in operating revenues was due to a number of factors, including the following: (1) an increase in the number of telephone lines in service; (2) an increase in the average rate of service; and (3) an increase in the number of long distance calls.

The decrease in operating expenses was due to a number of factors, including the following: (1) a decrease in the cost of materials; (2) a decrease in the cost of labor; and (3) a decrease in the cost of depreciation.

The decrease in income taxes was due to a number of factors, including the following: (1) a decrease in the tax rate; (2) a decrease in the taxable income; and (3) a decrease in the number of tax-exempt investments.

The increase in the number of telephone lines in service was due to a number of factors, including the following: (1) the construction of new lines; (2) the replacement of old lines; and (3) the expansion of service into new areas.

The increase in the average rate of service was due to a number of factors, including the following: (1) an increase in the number of long distance calls; (2) an increase in the number of international calls; and (3) an increase in the number of premium rate calls.

The increase in the number of long distance calls was due to a number of factors, including the following: (1) an increase in the number of long distance calls made by individuals; (2) an increase in the number of long distance calls made by businesses; and (3) an increase in the number of long distance calls made by government agencies.

The increase in the number of international calls was due to a number of factors, including the following: (1) an increase in the number of international calls made by individuals; (2) an increase in the number of international calls made by businesses; and (3) an increase in the number of international calls made by government agencies.

The increase in the number of premium rate calls was due to a number of factors, including the following: (1) an increase in the number of premium rate calls made by individuals; (2) an increase in the number of premium rate calls made by businesses; and (3) an increase in the number of premium rate calls made by government agencies.

The decrease in the cost of materials was due to a number of factors, including the following: (1) a decrease in the price of materials; (2) a decrease in the quantity of materials used; and (3) a decrease in the waste of materials.

The decrease in the cost of labor was due to a number of factors, including the following: (1) a decrease in the wage rate; (2) a decrease in the number of hours worked; and (3) a decrease in the cost of benefits.

The decrease in the cost of depreciation was due to a number of factors, including the following: (1) a decrease in the value of property; (2) a decrease in the useful life of property; and (3) a decrease in the number of units of property.

The decrease in the tax rate was due to a number of factors, including the following: (1) a decrease in the tax rate; (2) a decrease in the taxable income; and (3) a decrease in the number of tax-exempt investments.

The decrease in the taxable income was due to a number of factors, including the following: (1) a decrease in the operating income; (2) a decrease in the interest income; and (3) a decrease in the dividend income.

The decrease in the number of tax-exempt investments was due to a number of factors, including the following: (1) a decrease in the number of tax-exempt investments; (2) a decrease in the value of tax-exempt investments; and (3) a decrease in the number of tax-exempt investments made by the Company.